

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	3 frt — kr.
Félévre	— — — — —	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— — — — —	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.		

Felolós szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

Az érem két oldala.

(**bs.**) Talán nem volt még század, mely oly lázas dühvel akart volna mindent reformálni, mint a jelenlegi.

Boldog boldogtalan hivatva érzi magát a társadalom-politikai kérdések reformálására. Nem is késnek reform-javaslatokkal könyvekben, füzetekben, hírlapokban előállni. Az ide vonatkozó irodalom megszámlálhatatlan. A legtöbb azonban ezek között hadonázás a levegőben.

Segíteni akarna mindenik s a helyetti, hogy a bajt, ami esetleg van, kisebbitenék, még inkább szaporítják.

Sok közöttük a kontár, hivatatlan, tudatlan, sőt rosza karatu, akiket a nyugodt megfontolás helyett az érdek vagy gonosz szenvedély vezérel; akik előtt semmi sem szent már e földön.

Ilyenek a hitetlen liberálisok, akik a vallási eszmét nem ismerve el jogosultnak, nem átalják a házasság ősi szent intézményét is felforgatni és szájak szerint reformálni akarni. Nekik nem jó már a szent házasság. Ők polgári házassá-

ságot akarnak. Ők a vallásos jellegű és a vallásban gyökerező s általa megszentelt intézményt egy tisztán polgárjogi ténynyé, adásvevési szerződéssé kívánják alacsonyítani, mely érvényesen az állam foruma előtt kötéssék.

A francia forradalom, mely lelki vakságában Isten létezését is megtagadta s helyébe egy elzüllött nő személyében az „ész“-t, ezt a pislogó méceset toltta föl, hozta létre először a polgári házasságot, ezt az idéltlen szüülöttet. Ezen idő óta a polgári házasság a legtöbb „liberális“ államban behozatott, ez által meggyalázzván a tisztességes házassági életet.

Igy el lévén szakítva a házasság a vallástól, elvesztette fensőbb méltóságát; eltűnt a természetfeletti élet-elv, melyből az egészen tiszta, nemes, erős, kitartó házassági szeretet szokott származni. Mert, ha a házasság merő polgári szerződés, ha a hitestársak szívét semmi vallási kötelék sem fűzi egybe: akkor a házastársak közötti viszonyt semmi fensőbb, szellemi szeretet nem enyhíti. Érzéki szeretet lévén alapja, mely csak ideig-óráig áll fenn, csak

addig pótolhatja a rideg, sivár pusztaságot, míg a külső szépség tart. Ezt tapasztaljuk oly családoknál, melyek ily alapon létesültek s melyekből elköltözött a vallásos élet. Teljes családi boldogságot ne is keressen senki ily családoknál.

Ahitetlen liberálisoknak, midőn a házasságot pusztán polgári szerződéssé alacsonyítják le, egyuttal szándékuk megszüntetni a házasság felbonthatatlanságát. Pedig a felbonthatatlanság lényeges járuléka a ker. szentségi házasságnak. E nélkül nem is lehet szó házasságról. „Amit Isten egybekötött, mondja erre vonatkozólag az írás, azt ember el ne válaszsza.“ Az ember levő durva állatóság ágaskodik ugyan a házasság felbonthatatlansága ellen s a hitetlen liberálisok, kik nem ismernek erkölcsi kötelességet, mert nem akarnak ismerni az anyag fölött egy felsőbb erkölcsi rendet, tele torokkal türhetlen zsarnokságnak hirdetik azt, hogy a házasságot, kik esetleg egymást többé nem szeretik, összekényszerítsenek; de hisz éppen azért van szükség egy hatalmas, szigoru törvényre, mely az állatias érzéki-

TÁRCZA.

Arab rege.

Csönd lett. Itélt a fejedelem.

— „Halál!“ — Haragja szertelen.
A rab feljajdul s porba hullván
Fájó kiáltás hangzik ajkán.

A nép ijedve, félve vár . . .
— „Mit mond a rab?“ kérd a király;
De senki sem kész a beszédre —
Egyik vezér megfejti végre:

— „Azt mondta, jó uram, e rab:
Hamar itélni nem szabad!
Aki haragját kegyre váltja
És megbocsát, azt Isten áldja.“

S hallgatva áll a fejedelem . . .
De más vezér szól hirtelen:
— „Hazudsz, te menteni kívánád,
E rab szidalmazá királyát!“

Áll szótlán és figyel a nép,
A fejedelem előre lép:
— „Bár hazudott, de kedvesebb az,
Mint az igaz, amit te mondasz.

Ő jót akart, szive szelid,

Te föltartad rosz lelked itt;
Te udvaromból távozol ma . . .
Kelj föl, te rab, szabad vagy újra!“
Tóth József.

Alpesi képek.

XII.

Az Öetzvölgy, jul. 23—24.

Öetzthal állomástól kocsin folytattuk utunkat a csodaszép Öetz völgyön keresztül. Itt bucsut mondtunk málháinknak. Mindenki csak egy kis csomagot vitt, mely a legszükségesebbet tartalmazta. Nagyobb bőröndjeink Meránba küldettek, hogy ott minket bevárjanak.

A szelid, széles völgyben haladva elértük nemsokára Öetz állomást, e kedvelt nyaraló helyet, melyet éppen vasárnapi diszben, térszene hangjai mellett találtunk.

Kis pihenés után tovább kocsiztunk e remek szép völgyön, mely helyenkint oly szükké vált, hogy úgy tetszett, miszerint az óriás hegyek elállják utunkat s nem haladhatunk tovább. E hegyek egy része még fenyőerdőkkel borított, más része egész kopár, sziklás. Utóbbiak közül az Engelswand mondható legmagasabbnak és legzordabbnak.

E nagyszerű, vadregényes vidék rendkívül vízbő. Uton-utfélen gyönyörű vizesések rohannak az Öetz folyóba, mely oly vadul

hömpölyög s oly nagy esése van némely helyen, hogy maga is egy óriási vizesésnek mondható. E vizesések különben mind a háttérben levő gletserek folytonos olvadásából tápláltnak. A jéghegyeket azonban itt még nem láthattuk, mert eltakarták az előtérben álló sziklahegyek. Az Öetz folyó piszkos sárgás színe is a gletserek oladásában nyeri magyarázatát, valamint az, hogy télen igen sekély a folyó s mentől melegebb a nyár, annál nagyobb vízbősége.

Maga a völgy, déli fekvése folytán igen enyhe, úgy hogy daczára a nagy magasságnak, megterem itt a gabona; sőt a tél is igen szelid oly annyira, hogy a 6—7 fokos hideg itt nagy ritkaság.

A szerencsétlenségek nagyon gyakoriak e völgyben. Sok ember halt itt el lavinák, lezuhanó sziklák, megáradt víz vagy más baleset folytán. Ezek itt is temetettek el. Sirhelyüket táblával ellátott kereszt jelzi, melyre haláluk neve és ideje van felírva vagy legtöbbnyire felrajzolva.

Pár év előtt a hegyek közül előtörő lava egy egész falut rombolt le földig. A lakosok ugyan szerencsésen elmenekültek, már messziről hallván a borzasztó dübörgést, melyet a lava jötte okozott.

Különböznen igen kevés erre a falu. A turisták négy-öt főbb megálló helyeit leszámítva, a többi inkább pár házból álló telep-

séget zabolázza s egy bensőleg működő elvre, mely az érzékiség nyugtalanságait ellensúlyozza. A kereszténység a fölbonthatlanságot ör gyanánt állította a házasság szeméi elé. És ha a házasság keresztény szeltemben kötött s ebben folytattott, nem is lesz az elviselhetlen a felekre nézve soha. Mert a szentségben és általa öntetik a házasság szívébe az a természet feletti erő, mely okvetlenül szükséges, hogy kifejlődjék köztük a tiszta, szellemi szeretet, a tökéletes odaadás ama szelleme, melyet a házassági viszony eszméje követel s mely minden házassági boldogságnak alapja. Ily házasság kölcsönösen Istenben és Istenért szeretik egymást s ily szeretet bizonyára elég erős arra, hogy holtig tartson s ragyogó csillag maradjon, mely a házasság feleket akkor is, midőn már megszűnt a természetes szeretet, az élet sötét utain és kísértetei közt biztosan vezérelje.

A ki tehát a polgári házasságot s ezzel a házasság felbonthatóságát hirdeti, az a fejszét magának a házasság szent intézményének gyökerére illeszti. S hogy ezt aztán az emberiség általános elfajulása, elzüllése követi, azt, ki a történelmet ismeri, észével könnyen fölértheti. Ez okból szükséges tehát szemügyre venni az érem mindkét oldalát.

Lapszemle.

☉ Furesa világot élünk. A politikai szemhatár tele van körtünetekkel. Nincs sehol az elvek nemes versenye. Mindenütt és és mindenben a személyes érdekek találkozása dönt. Olaszthonban már évekkal ezelőtt Giolitti megbuktatta Rudinit. Most Rudini száll sikra Giolitti ellen, s kimutatni igyek-

nek mondható. Ezek közül egy különösen magára vonta figyelmünket, mely magasan, meredek hegy oldalán épült s csupán vagy hat házból áll. E viskók lakói jóformán sohasem közlekedtek a völgyben lakókkal. Apáról fiura szálltak kis kunyhóik és kecskéik, mi összes vagyonukat képezi. Pénzök sem igen akad, de nincs is reá szükségük, mert valószínűleg nem tudnák kellőleg értékesíteni. Különb: kevés kell az embernek, hogy boldog legyen. Mindezt a velünk levő értelmes kocsis mondta el, hozzátéve, hogy a gyermekek jelenleg kényszerítve vannak az iskolába járásra s így naponta megteszik a borzalmas szédítő utat a hegy alján fekvő falu iskolájába és vissza.

A legközelebbi nagyobb faluban Umhauzenben, ahol még szintén akad a vadregényes vidéknek hódoló nyaraló közönsége, kellemes meglepetés ért. Megszokva, hogy nyelvünket itt nem igen értik, hangosan beszélgettünk, midőn egyszerre az „Éljen a magyar“ felkiáltást halljuk. Persze rögtön örömmel beszédbe eredtünk a kedves megszólalóval, ki bár évek óta lakik már Németországban mint színigazgató, mind a mellett magyar érzelmű; csak magyar lapokat járát s ennek folytán még most is egész jól beszéli nyelvünket.

Umhauzent elhagyva láttuk messziről e völgy legnagyobb vízesését, melyet a

szik, hogy utódja az ő programja alapján működött. Ezek szerint Giolitti azért buktatta volna meg Rudinit, hogy azt tehesse, a mit Rudini is meg akart tenni. Most pedig Rudini kifogásolja Giolittit. Így lett önmagának az opposíciója. A két olasz államférfiu ügye tehát nem egyéb személyes torzsalkodásnál a hatalomért.

Taaffe Ausztriában, épen mint Tisza Kálmán nálunk 15 álló esztendeig irányozta a kormány rudját. A mint nálunk Tisza, épen úgy Ausztriában Taaffe nem mutat hat fel önálló elveket. Kormányozta mátol holnapig. Eligazították azokat az ügyeket, melyeket a véletlen eléjük dobott s melyek alkalmasaknak látszottak arra, hogy uralmukat meghosszabítsák. Így telt el ott is, nálunk is a 15 esztendő.

Korunk politikai életére az üzérkedés nyomta bélyegét. Ma az üzérkedés váltókra foly garas nélkül. A pilitikai élet tengődik elvek nélkül. Vonjuk meg csak a hasonlatot. Az üzér, ha a boltbért három óra fedezni tudja s az első fölszerelésre pár forintja van, üzletet nyit. A gyárak, a nagy kereskedők a portékát adják háromhavi lejáratokra. Ez a kereskedő is hitelbe árul. A végeredmény nem aggasztja. A saját lejáratát előtt adósaitól váltót kér. E váltót eladja valamely banknak s e pénzzel kifizeti a gyárost, a nagy kereskedőt. Az üzér feladata nem egyéb, mint a portékán tudni s az egyenlegeket zsebre vágni. Egész üzlete lebegő kártyavár. De a differenciát realizálja, mert ez az övé. Az üzlet tehát a differenciáknak a magunk javára való okos kieszeléséből áll. Ha adósai fizetnek, ő is fizet. Ha adósai megtagadják a szolgáltatást, 30—40 százalékra kiegyezik, vagy érdektársakat keresve magának, más vállalatokba is belekap. Ezek után nem vár rá egyéb, csak a csőd. De ő a csődtől sem fél. A csőddel csak a cég külső alakja változik. Egyéb-ként marad minden a régiben. Bukását ki-magyarazza a kereslet lanyhaságával s hitelezőit rázuditja a saját adósaira. Az üzleti becsület tehát meg van mentve. Az életnek

Stuiben patak képez s melynek esése 149 méter. Egy óriási fenyő erdőn keresztül haladva ismét szép széles völgybe jutottunk s estére elértük Lengenfeldet, hol a turisták nagy száma miatt alig birtunk lakáshoz jutni.

Végre nagy nehezen kaptunk szobákat különböző épületekben. A társaság egy része a közellévő fürdőben jól elhelyezkedett, de a többiek kénytelenek voltak igen primitív szobákkal megelégedni s örülni, hogy egyáltalán szobához jutottak. Ez volt első előképe azon kényelmetlenségeknek, melyekre további utunk alatt kerültünk.

Másnap kora reggel kocsi ülve szintén gyönyörű, folyton fölfelé vezető uton haladtunk Söldenig, a kocsiut utolsó állomásáig, mert a tovább vezető szűk völgyben járműről szó sem lehet.

Itt tehát batyunkat hátunkra szijazva tovább indultunk azon büszke érzéssel szívünkben, hogy mi most turisták vagyunk.

Az ut mindjárt erősen meredekké vált s nagy hegymászó botjaink segélyével kapaszkodtunk a magasba, e folyton szépülő vidéken. A keskeny útról néha borzalommal tekintettünk le a két sziklafal közti mélységben rohanó Öetz folyóra, mely folyton hü kísérvnk volt.

Két órai fáradságos ut után elértük Zwieselsteint. Itt holmi sajt-vaj- és sza-

ez a módja nagyon nehéz. A készpénzzel dolgozók munkája csak gyerekjáték.

Épen ilyen korunk politikai élete is. Taaffe különös kedvteléssel üzte az ilyen politikai rendszert. Neki magának nem voltak elvei, nem volt többsége. De a magasból meglátta érdektársait s ezeket a saját pozíciójainak a fenntartására 15 álló esztendeig ki tudta használni. Megmutatta, hogy a mint pénz nélkül is lehet üzérkedni, ép úgy elvek nélkül is lehet kormányozni. Feladata nem volt könnyű. De ő értette mester-ségét. A pártok elveit leste meg. Ez elveket okos körültekintéssel bizonyos önálló mellékizzel látta el. Így csinálta meg magának esetről-esetre a többséget, Mai barátjainak holnap hátat fordított. Tegnapi ellen-zékével ma kezét fogott. A pártok torzsalkodtak. Ő pedig keverte a kártyákat. Békéltetett, egyengetett s így uralkodott. A 15. esztendő elteltével dülőre jutott a hatalma. Érdektársai belátták, hogy politikai tőkéjük Taaffe politikai váltóiban az országnak nem hajt dividendákat. De Taaffe szeretett volna tovább is uralkodni. Göresös vonaglásában a választási reformokhoz folyamodott. S ezzel eddigi érdektársainak létérdekét támadta meg. E reformokkal megtöltött fegyvere azonban csütörtököt mondott. Érdektársai átláttak a szitán. Már nemcsak a dividendákat kellett féltetniök. Maga a tőke is veszélyben forgott. Ráléptek tehát az öntermelés rendszerére s a Taaffe miniszterium csődbe került.

Most már Ausztriának egészen új ezége lesz. Az olajat keverik össze a tüzzel, a vizet a lánggal. Szabadelvűek, konzervatívek s a lengyelek egyesülnek, nem szegre akasztva, de fenntartva elveiket. Ez tehát nem fuzio, de koalíció. A testvérek veszekeszenek egymással az örökségen, de mikor idegen vegyül közéjük, rokoni érzelmeik, létérdekek fenntartása erőre kap. S az érzelem ezen ereje nagyobb haragjuknál. A cég kerüli mindazt, a mi megkülönböztet. Ez nincs a zászlójára írva. De rá van írva: a prágai ostromállapot, a Landwehr-javaslat,

lámi-szeletkével erősítettük meg tagjainkat s speciális tiroli vörös borral szívünk-
ket, tudva, hogy a még négy órai uton szó sem lehet étkezésről, de még házról is alig.

Zwieselsteintől az ut eleintén kissé meredeken vezetett, de csakhamar igen lejtős lett s így teljes kényelemmel élveztük azt a fonséges szép vidéket, mely folytatását képezte ugyan az előtte való napon látottnak, de sokkal vadabb kiadásban.

A remek vízeséseket, melyekért más-szor egy-egy nagy utat tettünk, itt egymás mellett láttuk szebbnél-szebb kiadásban, miközben hol a sziklás, zord vidéken, hol a zöldelő rétegekben, melyeket a sok eső tesz ily csodálatos frissekké, gyönyörködtünk.

E réteken helyenkint pár ház fekszik elszórva, kis nyomorult falvakat képezve. Egy ily házba be is léptünk, hogy valami enni-valót kérjünk, de mivel ez nem rendes meg-álló helyök a turistáknak, tejen kívül mást nem kaphattunk. Ez is csak egy nagy fá-talban került elő, melynek kimerítéséhez nagy nehezen tudtak pár bögrét összehozni.

Tovább haladva lassankint előtűntek az örök hóval fedett hegyek; egész szépség-
gökben azonban csak „Gurgl“-ban tárul-tak fel. Itt a merre néztünk, mindenütt csak a hóval fedett hegyeket láttuk s oly nagy tömegben, milyenről fogalmunk sem volt.

Ez a látvány valóban elragadó és fe-

az adóreform s a választás jogának a kiterjesztése az érdekszövetkezet rendszerének fönntartása alapján. Azt hiszik, hogy így pártjaik mégis csak megélnék. Legyen nekik az ő hitök szerint.

Nekünk is volt egy Taaffenk hajdanában: Tisza Kálmán. Nálunk Tisza a személyi uralom képviselője. Ő sem tett egyebet, csak a mit Taaffe. Míg azonban a Taaffe rendszerében a retrograd irány érvényesült, addig Tisza progressiv haladt. A Taaffe módszere nehezebb, a Tiszáé kényelmesebb és állandóbb. Mert, higyjük el, Tisza, ha nem miniszter is, még ma is uralkodik. Taaffe nem törődött annyira a választásokkal. Ő csak a pártok programjában plagisált s ott helyben balanzírozott hol ide, hol oda, a mint a szél erre, vagy arra kergette. Tisza azonban belenyult az urnákba s így a képviselői állásokat egyszerűen kiutalványozta. Mind a két rendszer politikai szédelgés. De Taaffe nem rombol annyira. Ott a pártok elveik szerint csoportosulhatnak. Nálunk maga az urna romlott meg. Ott az urna nagy részt tisztán maradt. A Taaffe rendszere nem drága, a mienk végtelen költséges. Nálunk a választások sikere érdekében állásokat creáltak s ezekre a korteseket nevezték ki. A szakismeret nem jött tekintetbe. Nem kellett egyéb, csak kortesszolgálatokra hivatkozni, vagy ilyeseket ígérni. Így adtuk fel mi választók magunk önhasznunkért a haza érdekeit.

A Taaffe rendszerében itt-ott meg-meg csillan a demociacianak némi halvány világa. A mi rendszerünk a többség merev abszolutismusa, alkotmányos formákban. Nálunk minden egyes választó háta mögött ott találjuk a hivatalos apparatust. Nálunk az ellenzék mozdonyai előtt vasúti örök: kortesek állanak s ezek fölszedik a sineket.

S ime a két rendszer megcseserélődött. Ott a miniszter az urna tágitásához fogott, de megbukott. Nálunk a kormány a közjogi ellenzéknel keres hiveket. Így lép a mi kormányunk a Taaffe nyomdokaiba. De nem avval a szerencsés tapintattal. Mert míg Taaffe mindig ki tudta keresni az enyvét, addig a mi kormányunk kezei nemesak a köz-

ledhetetlen. Ezt látva nem gondoltunk fáradtságunkra, csak megálltunk és bámultuk e fönséges, csodaszerű panorámát, mit rendkívül emelt a még magasán álló nap, amennyiben csillogóvá és vakítóvá varázsolta a hatalmas hőmezőket.

Végre felkerestük a vendéglőt, melyet még a lengenfeldinél is rosszabbnak képzelünk s nagy, de kellemes csodálkozás mellett egy ujonan épített házba léptünk, melynek gazdája tiroli szokás szerint mindnyájunkkal barátságosan kezét fogott.

Szép, tiszta, egyszerű szobáinkból pompás kilátás esett a gletserekre, úgy szintén a vendéglő zárt teraszáról, hova lassankint összegyűltek a turisták, kik aznapi élményeiket és másnapi terveiket adták elő. 3000—3500 méter magasságu csucsokat itt mindennapi dolog megmászni s ezt még kis fáradtságnak tekintik a nagyszerű kilátás mellett.

Vacsora közben is vidáman folyt a társalgás, míg a szomszéd teremben egy quartet jóhangu turista szép német dalokat énekelt. Minden igen kedves volt nekünk s valóban egész utazásunk alatt nem töltöttünk oly kedélyes estét, mint e vad vidéken, a jéghegyek közeli szomszédságában.

M.

jogi ellenzékét bomlasztotta össze, de még az országot is darabokra, ellenséges táborokra szaggatta. Így bizonyodik ki, hogy kormányunknak ösztöneink megfigyelésére nincs érzéke. Ezért nemzeti ösztöneinket számba sem veszik. Nálunk a kormányok maradnak, vagy mennek, minden marad a régiben. Nem gondoskodunk új gyökérről. A mi többségünk ugyanazon fáról nyesi le hajtásait. S ha til-tul más hajtás kerül is belé, csodálatos, hogy nem a fa nemesedik, de a hajtás fajzik el. Ugy tesznek, mint az egyszeri ember. Ez megvett egy regényt egy forintért. Elolvasta. Nagyon megszerette. Ugyanazt a regényt megvette tehát még egy példányban. S újra elolvasta. Megint jónak találta. Ez a mi többségünk rendszere. A nemzet szive azonban másfelé vágyódik. Meguntuk a lejárat nélküli váltók prolongálását. Nekünk az elvek szinarany valutája kell. A magyar nemzet meghajlik, de nem az újabb divat külföldi szállítmányai, hanem ősei dicsőségének emlékei előtt. Többségünk abba szerelmes, ebben gyöngé. A nemzet pedig ide mutat, abban nem bizik. A nemzetet tehát többsége nem képviseli. Cél-szerű alkotások csak új alakulásokkal várhatók. Vajjon nem kerget-e be e rendszer bennünket a merev felekezeti politikába? Ha a dolgok így folynak, nem lehet más menekvésünk.

Jandrisics János apát plébános beszéde a katonai eskü ünnepies letétele alkalmából.

Kedves vitézek!

Magyarország Apostoli Királya, kit Isten kegyelme sokáig oltalmazzon meg népeinek boldogítására, hadügyi kormánya által elrendelte, hogy midőn katonái hűséget esküt tesznek, tegyék e ténykedést ünnepélyesebbé az által is, hogy belevegyüljön a vallás szava és imádsága s hogy az az eskü, ami a gyarló ember ajkáról elhangzik, legyen az Istentől is meghallgatva, megerősítve és megáldva.

Ezen áldásért könyörögtem én ma itt, ugyszólván az Isten szabad ege alatt a természet e nagy templomában, kérve Istent, hogy békében s a harezok viharai közt egyaránt, erőt adjon önöknek megtartani mindazokat, miknek teljesítésére szent esküjökben vállalkoznak.

— * —

Minden igaz katonának eszményképe az a hadi zászló, melynek hűséget esküdött. Ez a katona menyasszonya, melyet életben és halálban meg kell oltalmaznia. A győzelem jelvénye az, melyet ha az ellenség elrabol, a győzelmet rabolta el a küzdők kezéből. S végre a katonai becsület legföltettebb kinese az és drágasága, melyet aki elhagy, vagy érette halni nem tud, annak nincs erős szive és hősi bátorsága.

Hazánk történetéből olvasom, hogy Sabácz várának egykori hős kapitánya Logody Simon, megesküdött az égre és zászlójára, hogy inkább e zászló legyen szemfedele, de a védelmére bizott várat mégsem adja a pogány kezére.

És úgy tett, amint mondá, — mert összelövdözött vára romjain karddal kezében hunyt el s a becsülettel megvédett zászló mintegy reá borulva, a hősnek valóban szemfedője lett. —

Midőn 1456-ban a török erős hadsereg-

gel'ostromolta Nándor-fehérvárat, megtörtént, hogy a harc hevében egy ozmán, a vár magas faláról ledobva a magyar zászlót, helyére saját jelvényét, a félholdat tüzte ki. Felrohant azonban a hős Dugonics Titusz s a magyar zászló becsületéért a vár ormán birokra kelt az izmos törökkel, s midőn látná, hogy nem bír vele, magával rántotta a rettenetes mélységbe. A hős meghalt ugyan, de a győzelem a magyar seregé lőn

De, ki tudná a számtalan és sokszor névtelen hősöknek, a régi időtől fogva napjainkig véghezvitt ilyeszerű hőstetteit elszámolni? Én sem tudom, de azt igenis tudom, hogy egy önértetes és önfeláldozó hadsereg előtt a zászló a legszebb és legmagasztosabb jelentőséggel bír, amennyiben a katonát királyának és hazájának tett esküjére, a győzelemre, az önfeláldozásra és katonai becsületre emlékezteti!

— * —

A katona azonban, midőn zászlója alá esküszik, nem szünik meg egyszersmind a haza polgára, annál kevésbbé pedig vallásos ember lenni.

Istent, a mindenható, igazságos Istent fegyverben is lehet szolgálni; hiszen maga az Isten igazsága is, a két élű karddal van jelképezve a szentírásban!

Legyen tehát csillogó fegyver a kézben, ragyogó vallásosság, ragyogó erkölcs és Istenben való erős hit is éljen a katona szívében!

Aki Istene iránt nem hű, annak hűségére nem számíthat a trón, sem a haza, sem a közjónak nagy érdeke!

A szenvedélyek játékszerévé válik az ilyen, s ha az élet komoly küzdelmei bekövetkeznek, az ilyen ember rendesen elcsügged, kétségbe esik és eldobja magát az életet!

Mondják meg nekem önök, hogy midőn csöndes kis falujokat, a melyben születtek, elhagyják; midőn a kedves szülei háztól, hol ifju életök vidám napjait élték, midőn édes szüleiktől bucsut vettek, hogy e pályára lépjenek, mondják meg, mi volt utolsó szava az aggódó atyának és szerető édesanyának? Nemde: „Isten véled fiam! Isten áldjon meg gyermekeim!!!

Oh a szülő, de különösen az anyai sziv nagyon jól érzi, mire van legnagyobb szüksége az életben az ifjunak! Kétszeres szüksége van pedig Istenre és áldására a katonának, akinek minden perezben készen kell lennie, hogy az étellel leszámoljon az élet Urának!

„Ha Isten velünk ki ellenünk?“ Ez volt jelszava első apostoli királyunknak, szent Istvánnak.

Szent László, a legvitézebb királyok egyike azok közt, akik valaha a magyar földön éltek, imádsággal kezdte minden csatáját s a szt. olvasó ékesítette kardját.

Hunyady János, a törökverő hős vezér mélyen vallásos ember volt, s mint ő mondá, csakis Isten segélyével menthette meg a magyarok hazáját.

Tehát e példák is igazolják, hogy a vitézség összeegyeztethető a vallásossággal és Istennel, sőt minél elevenebbek szívünkben ez érzések, annál számosabbak egy öntudatos hadsereg életében a vitézi tettek és erények.

„Isten, király, haza!“ ez legyen a magyar katona jelszava.

Igaz magyar hűség a felséges uralkodó s apostoli király iránt, kitől a nemzet szebb jövődjét várja s ki éjlet-napot egygyé tesz népeinek boldogítására; r a g a s z k o d á s

és szeretet a haza iránt, melyet vérrel szereztek apáink s melynek mindnyájan fiai vagyunk; engedelmisség a fölebbvalók iránt, kötelességérzet a teendők végzésében, önfeláldozás, bátorság s a vésszel dacoló erő, mind, mind oly magasztos tulajdonok, melyek legszebb ékességei a katonának.

Amit ezek után még mondani óhajtok, csak kevés szóból áll.

A szebasztopoli hadjárat alkalmával, mint olvasám, a francia császárné bizonyos tábornoknak egy imádságos könyvet ajándékozott, melyet az, keblébe rejtve hordozott a csaták vései közt. Egyszer csak süvöltött az ellenség golyója s a tábornokot szíven találta de a könyv, mint mellvért, őt a haláltól megoltalmazta!

Kedves bajnokok! Én is egy ilyen védő imádságos könyvet ajánlok önöknek, mely nem más, mint az igazán vallásos és esküjéhez hiven ragaszkodó **magyar sziv!**

Ezt őrizték meg keblökben s a békében úgy, mint a harcok viharai közt dicsők és nyugodt lelkiismeretük lesznek. És hogy ez így legyen, Isten kegyelme segítse önöket, s minden áldásával halmozza el életüket s fegyverüket. Ez az én imádságom! Amen.

Unger Gusztáv kir. tábl. bíró és neje Sereghy Aranka ezüst-menyegzője.

(1868—1893.)

Huszonöt évvel ezelőtt deli ifju pár állott az oltár előtt a pesti belvárosi pleb. templomban s fogadott örök hűséget, a melyre Bíró László püspök mondta az amen-t s adta az egyház áldását. — Násznagy Somoskeőy Antal, a hétszemélyes tábla tagja volt, Szatmárról jelen voltak: a vőlegény édes atyja és fivére Lajos, Ruprecht Antal, Hérman Mihály, Lengyel Márton. —

Vasut még csak Debreczenig volt, onnan N.-Károlyig a jezsuiták 5-ös fogatja hozta a boldog párt s itt várták őket Dr. Lengyel Géza, Lengyel Endre, Békésy Géza, Jákó Mihály, Jeney György, Péchy József, Péchy Antal, Kováts Márton. Károlyban két mulatságos epizód is történt: Jeney György „Násznép“ aláírású sürgőnyvel üdvözölve az új párt, a német hivatalnok kérdezte, hogy az ő (Jeney) neve az, s ő bizonyította, hogy igen, őt hívják „Násznép“-nek s így akadály nélkül felvették a sürgőnyt. A másik pedig, hogy a násznép már éjfélig vár s egyszer csak egy hintó érkezik, ki is vonulnak égő gyertyákkal s nagy éljen kiáltással, agyba- főbe üdvözlik a bent ülőket s akkor sül ki, hogy egészen ismeretlen egyének. —

Ide haza az édes anya s a rokonság várta őket!

Milyen változás huszonöt év alatt!

Akkor a tehetség s cselekvésnek vágyain kívül egyebe nem volt az ifju férjnek, ez idő alatt a tehetség megtermette gyümölcseit az anyagi felvirágzásban s a legmagasabb helyről jött elismerésben, a közélet harcpiaca sok és nagy alkotást hozott létre s megszerezte a nem muló népszerűséget, polgár társainak benső tiszteletét, őszinte szeretetét. —

Az akkori ifju új pár ma úgy áll, mint egy virágzó, nagy családnak feje, akit egymással s gyermekeikkel a szeretetnek arany-lánca fűz össze; a mely családban háziasság, egyetértés s vendég szeretet

uralkodnak s tették azt a családi élet mintaképévé.

Milyen óvációkra, a szeretetnek s tiszteletnek milyen fényes nyilvánulására adott volna alkalmat, ha az ünnepek a szép napot itt városunkban érik meg, mint a hogy azt ők is ohajtották volna.

Igy teljes csendben folyt le az ünnepély, a melyen a debreczeniek közül Wolfka püspök káplánával, Deák Ferencz járásbíró nejével s Szatmárról Visky Károlyné Adél leányával, Joó Ignáczné, Jeney György, Békésy Géza, Ruprecht Alajos és Unger Lajos és Lujza, az ünnepek leánya vettek részt. Tehát olyanok is, a kik mint tüzről pattant fiatal emberek vettek részt az első lakadalmi ünnepélyen, ma őszülő fűrtökkel, de a szeretetnek ugyanazon melegével siettek üdvözleteiket kifejezni.

A kik személyesen nem jelenhettek meg, azok — igen számosan — levélben vagy sürgőnyileg üdvözölték a jubiláns házaspárt.

A lakomán először Wolfka püspök emelt poharat az ünnepekért, azután a házi gazda éltette azokat, akik 25-év előtt esküvőjén részt vettek s a kik most jelen vannak, felköszöntöket mondtak még Békésy Géza, Deák Ferencz és Jeney György.

Mi is kívánjuk az ünnepelt párnak, hogy szeretetben és egészségben itthon ériék meg az 50 éves jubileumot, az arany lakodalmat. —

Tóth Sándor.

1824 † 1893.

Tóth Sándor, a mindenkitől szeretve tisztelt „Sándor bácsi“, a mosolygó arcu tisztes ősz, a tanítók e példaképe, ki eredménydus munkásságával egész generációkat nevelt e hazának . . . nincs többé; a népnevelés terén tett 34 évi buzgó, lelkiismeretes munkálkodás — s a jól megérdemelt nyugdíj rövid 2½ évi élvezete után egy jobb hazába költözött övéinek és kartársainak vigasztalhatlan fájdajmára.

Ő nincs többé, de emléket hálás kegyelettel őrzi tanítványaiban az utókor. Nemcsak, de emléke egyszersmind valágító pharosza az e pályán működő kartársak azon részének, kik őt ismerték.

A megboldogult életrajzát a következőkben adjuk.

Tóth Sándor Hajdu-Dorogon született 1824. aug. 30-án. Az elemi iskolát szülőföldén, a felsőbb iskolákat Debreczenben s Kassán, a jogi tudományokat Nagyváradon 1847-ben végezte és még ezen évben a Hajdu kerület jegyzői hivatala mellé joggyakornokul vétetett föl, ezen minőségben az 1847/48. pozsonyi országgyűlésre a Hajdu kerület követte mellé küldetett fel, hol 1848. április 1-én a kir.-táblai jegyzői esküt letette.

Innen hazajöve, a déli vidéken fellázadt szerbek ellen felállított önkénytesek X. zászlójában fegyvert fogott. Buda vár ostrománál, mint hadnagy, két golyó által találva súlyosan megsebesült s 1850. őszéig betegen feküdt, felgyógyulása után H.-Dorog város jegyzőjévé neveztetett ki.

1852. évben megnősült. 1855. évben három tagból álló családjával kolerába esett, mely járványnak neje s gyermeke pár nap alatt áldozatul esett, ő maga súlyos beteg lévén, drága halottjait ravatalukon sem láthatta.

Felgyógyulása után más vidékre, s hajlama szerint tanítói pályára vágyott s így

történt, hogy 1856-ban a szatmári rk. főelemi iskola tanítójává választatott, jegyzői hivataláról lemondván, állomását 1856. márczius 15-én foglalta el. A II. osztály kivételével mindenik osztályban működött több-kevesebb ideig, az V. VI. osztály tanítója 1871. óta volt.

Az elemi iskolán kívül működött már kezdettől fogva részint az ismétlő, részint az ipariskolában.

A gyümölcsfa-nemesítéssel és rózsatenyésztéssel gyermekorától fogva szenvedélyesen foglalkozott. Nagyobb mértékben és több anyagi sikerrel az 1870. évben vásárolt majorokertjében.

Ezen az alapon 1873.-ban a földművelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszter a gyümölcsfatenyésztés és nemesítés körüli sikeres működéséért elismerését nyilvánította.

Ugyanezen irányban a szatmármegyei gazdasági egyesület 1883.-85.-87.-iki gyümölcs-kiállításain részint dicsérő oklevelekkel tüntette ki, részint a kitűzött díjakban is részesíté.

Az 1883-ban alakult szatmármegyei róm. kath. néptanító-egyesület elnökévé választotta s e tisztelet lankadatlan szorgalommal töltötte be f. év április hó 5-ig. A II-ik országos tanító-gyűlésen, mint e tanító-egyesület választott képviselője vett tevékeny részt s az 1887-ben hirdetett pályázati tételek egyik módszertani kérdésére beadott öt dolgozat közül a bíráló-bizottság a T. S. dolgozatának ítélte oda a kitűzött pályadíjat.

T. S. érdemeit, a nevelés és tanítás terén kifejtett buzgó működését elismerte egyházmegyénk főpásztora is, ki T. S.-t 1889. márczius 31-én a szatmári róm. kath. finéiskolához igazgatóvá nevezte, mely állást nagy buzgalommal, szakértelemmel s ritka sikerekkel töltötte be nyugdíjaztatása napjáig, 1890. év december 18-ig.

A szatmármegyei rk. néptanító-egyesület méltányolván az egylet körül szerzett érdemeit, az 1893. évi április hó 5-én tartott nagygyűlésén az egylet tiszteletbeli tagjává választotta.

A jól megérdemelt nyugdíj napjaiban sem maradt télen, több physikai ideje lévén, még nagyobb buzgalommal, egész odaadással üzte kedvencz foglalkozását: a gyümölcsfanemesítést s a rózsatenyésztést. Sőt halála előtt pár héttel a szatmármegyei rk. néptanító-egyesület nagy választmánya által kitűzött pályatételek egyikére is beküldötte pályamunkáját.

* * *

Ő ma nincs az élők között. Leáldozott, mint a nap, amely reggeltől estig borus felhők között futotta pályáját és csak a nyugati ormokról tekint még egyszer vissza, hogy könyeket, vagyis harmatot hintsen a mezők minden fűszálára. És valamint a napot csak leáldoztával bírálhatjuk meg, úgy az emberről is csak elhunytával mondhatunk helyes véleményt, akkor, midőn már a jövődönnek relytélyes függőnye legördült előtte és nincs többé, mi a multnak fényes vagy sötét vonásait letörölhetné vagy megcáfolhatná.

Mi pedig — kik ma egy bezárult életnek végső határán állunk — visszazállunk emlékezetünk szárnyain az elhunyt életnek multjára, hogy rózsákat s töviseket szedjünk annak mezején, rózsákból s tövisekből fűzött koszorút illeszszünk sirjára; mert hisz a tanítói pályán kevés rózsával, annál több tövissel találkozunk.

Ismertük őt, mint az ifjuságnak igaz

nevelő atyját, mint a tanítóknak igaz barátját, mint önzetlen kollegát. Ismertük őt mint egyszerű polgárt, ki független politikai meggyőződését nem áldozta fel, mert szabad ember volt s nem rabszolga.

Szerető családja körében kereste otthonát, kedves gyermekei nevelésében talált üdítő szórakozást, szerető hitvestársában azon anglyalt, ki az élet küzdelmeiben mellette állott, s a nehezédő gondokat vele megosztván, az élet bajait feledteté.

Lelkiismeretes tanító, nemesszívü emberbarát, jó katolikus ember volt, egyszóval tetőtől talpig becsületes; pedig a mai jellemszegény világban egy ilyet veszíteni oly érzékeny czapás, mely keserü könyeket fakaszt minden jó ember szeméből.

Nincs ugyan szüksége a megboldogultnak, hogy az ő emberi gyöngeségeit a karársi részvét fátyolával fődözgessem, ezt nem is teszem; de megbocsát nekem az ő szelleme, ha kimondom, hogy sirjában az állampolgári hűség, a hivatali buzgóság fekszik; méltán megérdemli tehát, hogy kegyelettel emlékezzünk reája, megérdemli, hogy egy könyet áldozzunk emlékének, megérdemli, hogy lelke üdvéért mindnyájan imádkozzunk . . .

Nyugodjék békében.

Mondik Endre.

Hazánk.

Schlauch bíbornok Temesváron megénezte a temetőben épült sirkápolnáját azután fogadta a városi előkelőségek tisztelgését. A püspöki palota elé katonai diszörség volt rendelve, míg a biboros ott tartózkodott.

Tisza Kálmán visszavonulása. A Nagyvárad címü hírlap arról értesül, hogy Tisza Kálmán egyik legbizalmasabb embe-
reinek azt beszélte a minap, hogy legközelebb véglegesen visszavonul a közügyektől. — Vezérelje az Isten. Bár 20 esztendő előttette volna!

Protestáns hang az egyházpolitikai kérdésekről. A tornai református egyházmegye ujonan megválasztott gondnoka, Vé-
esei József, nyílt levelet intéz az egyházmegye közönségéhez; a levélben megemlék-
szik a tanítók és lelkészek helyzetéről és foglalkozik az egyházpolitika kérdéseivel is. A polgári házasság és anyakönyvvezetés szerinte csökkenteni fogja a vallásos-
ságot és erkölcsiséget és a református egyháznak nemcsak nyeresége nem lesz belőle, hanem sok tekintetben kára.

Karlócán a püspök-választó zsinat megtartatván, hir szerint budai püspökké Petrovics Gerazim püspöki helynök, — bácskai püspökké pedig Opaetics Germán érseki szentszéki titkár volnának megválasztva.

A szabadkai kath. nagygyűlés megtartása f. hó 26-ára van kitűzve.

A budavári honvéd szobor érez koszorújának ünnepies leleplezése a magyar hölgyek részéről f. hó 2-án d. e. ment végbe nagy számú, előkelő közönség jelenlétében.

Szepesy püspök szobrát Pécsen f. hó 5-én d. e. 11 órakor leplezték le. Az

ünnepélyen jelen volt a városi képviselő testület, az egyházi és világi hatóságok, valamint az összes tanintézetek.

A fölállítandó kath. egyetem. Az esztergomi kerület papsága mult havi, rendes őszi gyűlésén elhatározta, hogy egy kath. egyetem felállítása ügyében a bibornok hgprimáshoz emlékiratot intéz. Ugyanily értelemben a főegyházmegye valamennyi kerületéhez átiratot küld.

A Jókai jubileuma alkamából Jókai összes munkáinak kiadását tervezik 100 kötetben (2000 iv), minden kötet 20 ives lesz, évenként 20 kötet jelenik meg, az egész 5 év alatt jelenik meg. Az előfizetési ár 200 forint. 1000 előfizetőt okvetlenül gyűjteni akarnak s az így bejövő 200,000 forintból 100,000 Jókai tiszteleti díja lesz. 100,000 nyomdaköltségekre szükséges.

Külföld.

Az ír homerule sorsára nézve Asquit angol miniszter egy népgyűlésen kijelentette, hogy a kormány nem ejtette el a homerule-t, hanem megvárja a kedvező időpontot, midőnt azt újra előterjeszti.

Szerzetes, mint föltaláló. P. Antonio, a roveredói kapuczinus kolostor tagja az olasz kormánytól szabadalmat nyert egy általa föltalált új mozdonyra, a melylyel tömérdek gőzt lehet meggazdálkodni.

Ő felsége végre hosszas konferenciázás után a koalíciós osztrák bir. kormány megalakításával Windischgrätz herceget bizta meg. Ő felsége azt az óhajátását fejezte ki, hogy az új kormányban a 3 nagy párt lehetőleg arányosan legyen képviselve.

Anglia Afrika déli részében a matabelekkel háboruzik és tovább terjeszkedik.

Galicziában a kolera még mindig uralkodik.

A brazíliai felkelés harcza még mindig tart.

A chicagói kiállítást október utolsó napján bezárták. Az egész idő alatt több mint husz millió ember látogatta a kiállítást, tehát naponként 115 ezer. A kiállítás tőkét részvények kibocsátásával gyűjtötték össze; minden részvényes tőkéjének 10—15 százalékát kapja vissza.

Vidék.

Mező-Petri. Községünkben az ovodába, illetőleg a gyermekmenházba járó gyermekek vizsgája okt. 29-én tartatott meg. Az idén is szép számú közönség volt jelen a vizsgálaton. Az intelligencia teljesen képviselve volt. Ott volt Boer Endréné, továbbá Govrik Ödönné és Enenichel Jánosné öngagságaik és még többen részint idevaló, részint vidéki, kik élvezettel és gyönyörködve hallgatták a német ajku apró sereg magyar verselését és éneklését. Dicséret az ügyes ovónőnek, Váralljai Izabella kisasszonynak, ki szelid bánásmódjával meg-

kedveltette a gyermekekkel az ovodát és őket fáradhatatlan buzgalommal tanitgatta a magyar szavak helyes és tiszta kiejtésére és a versecskék szép elszavalására. Nagy volt a gyermekek öröme, midőn a gyermekbarát blebános ur kiosztá köztük a számukra bevásárolt csecsebebecéket. A legtöbb ajándék, melyekkel Boer Endréné és Govrik Ödönné öngagságaik kedveskedtek, másnap osztatott ki. A gyermekek már reggel korán ballagtak az ovoda felé, karjaikon kosárkával, melyeket ajándékkal telve s örvendezve vittek haza. E. J.

Kökényesden f. hó 3-án Buttykay Viktor földbirtokos házában egy igazán fényes ünnepség volt. Buttykay Ákos zongoraművész, Stawenhagen világhírű zongoraművész kitűnő tanítványa Weimáiban, — pár napra haza érkezett s ez alkalomból a család barátai és tisztelői közül egy kis társaság gyűlt össze az apa vendégszerető házában, hogy gyönyörködhessek a nagy tehetségű fiatal óriás játékában. A művész több darabot adott elő. Játékában a szédületes technika, a művészi, mindinkább megizmosodó, önálló, teremtő egyéniség, a hivatottság inspirációja, az eszme, az uralkodó meleg érzelem, — a mélységes lélek, a hangok végtelen tisztázása elragadta hallgatóit. — A lakoma alatt elsőben dr. Fechtel János főgymn. tanár üritett pohárt a művészre, — utána a művész atyja, Buttykay Viktor vendégeit éltette, Jaskovics Ferencz a házaszszonyt az anyát, Lichtenegger József főgym. tanár újból a fiatal művészt köszöntötte fel. Buttykay Ákos különben távozása előtt, mint halljuk, a „Kölcsey Kör“ egy matinéjában játszani fog.

A sárközi róm. kath. kántortanítói állomásra 10 pályázó közül Rohnyák István, lápos-bányai kántortanító választatott meg.

Józsefházán f. hó 4-én délután 1/21 órakor erős dörgés és villámlás kíséretében 1/4 óráig tartó nagy jégeső volt.

Az Avasban e hó 3-án déltájban iszonyu dörgés- és villámlások között nagy zivatar és jégeső volt, miből az öreg emberek hosszú ószre következtetnek, de másnap reggel keserűen kellett meggyőződniek az ellenkezőről, mert a béczeeket vastag hóréteg takarta. r. l.

Halmiban örvendetes napra virradt a róm. kath. hitközség f. hó 5-én. E napon lett fölszentelve a sz. József tiszteletére ujonnan épült esinos templom s ennek czintermében fölállított új kereszt. Az ujonnan épült templom, püspök urunk ő méltósága kegyes intézkedésének, Hámon József fáradozásainak és Éder Ede helybeli plébános ügybuzgóságának köszöni létét. — Az ünnepies szertartást püspök urunk ő méltósága megbízásából Hámon József t. kanonok, egyházmegyei építészeti főfelügyelő végezte teljes segédlettel, ki lelkes beszédet intézett az egybesereglett hivekhez. Délben a plébániai lakban a szives házi gazda által adott barátságos ebéd alkalmából, Hámon József hálásan emlékezett meg püspök urunk nemes szándékáról, melynél fogva az egyházmegyében még több ten. építését vette tervbe; kiemelte a halmi plébános fáradhatlan buzgalmát s hiveinek, különösen az egyháztanácsnak érdeklődését a hitbuzgóság emelése tekintetében. Éder Ede plébános tőszttjában püspök urunknak, Irsik Ferencz praelátusnak és Hámon József kanonoknak mondott köszönetet. Végre Müller Károly kerületi esperes, Halasi Szerencs földbirtok-

kos urat, az egyháztanács egyik lelkes tagját halmozta el legjobb kívánataival.

— **A színvonalai rk. dalkörnek** okt. 14. tartott hangversenye és táncmulatságakövetkező eredményt tünteti fel: Bevétel 150 frt, kiadás 120 frt. — Tiszta jövedelem 30 frt. Felülfizettek: Papolezy Gyula ur 10 frt, fő-tiszt. Frank József ur, Papolezy Béla ur 3 frt, Fényes Béla ur 2 frt, Gergely József ur 1 frt, Ember Ignác ur 1 frt, Mándy Zoltán ur 1 frt, Kohn Lipót ur 1 frt, Bellmann Károly ur 1 frt, dr. Ember Elemér ur 1 frt és többen 20-20 krt. — Személyesen meg nem jelentek, de utóbb beküldtek 1—1 frtot Széles Ilona k. a. Pálos Konrád ur, Vengláresek István ur, Mazurek Pál, Mandel Ignác ur. — Fogadják a felülfizetők a dalkör hálás köszönését.

— **Mező-Kaszonny.** A napokban egy este, a mindenkivel csak jót tevő s senkit alalmazna vagy jó tanács nélkül el nem bocsátó helybeli plebános urnak az udvarán levő széna kazalt valami roszakaró megirigylévé, felgyújtotta. Szerencsére két és fél órai fáradságos munka után sikerült a szénának nagyobb részét megmentenünk.

— **Mindenszentek napján** az ev. ref. felekezettől hárman tették le a róm. kath. hitvallást. Schvera Györgyné, Bodnár Pálné s Bodnár Erzsébet. Ez utóbbi mise után egy jóra való kath. legénynek, Lenesés Gyulának esküdtök örök hűséget.

— **Szinyér-Váralja.** Okt. hó 23-ára volt kitűzve a Nagy Károly, községi jegyző halála által megüresedett jegyzői állás betöltése. A kitűzött napon, a megjelölt órában már gyülekeztek is a városi képviselők, midőn az alispántól sürgöny érkezett, hogy a gyűlést függeszték fel. A jegyzői választás most már csak e hónapban fog megtartatni.

— **A szüret** megvolt s községünkben az amerikai szőlőtők háladosaknak mutatkoztak, amennyiben Keszler méltóságánál, Gerber gyógyszerésznél, Fényes Bélánál stb. szóval, hol a gazda ovatossága lefektette a tőkét, jó közepes termést hoztak; fájdalom azonban a gyümölcs a peronospora és a mostoha időjárás miatt nem érett be kellőleg.

— **A tur-terebesi** hegyen a szüret, okt. hó 23—24-én tartatott meg. Ugy minőség-, mint mennyiségre nézve, nem volt kielégítő a termés. Az egész hegyen alig szűrték 3—4 ezer liter mustot; melynek literjét 18—20 krért vették.

— **E héten** a tengeriszedés alkalmával egy kis gyermek a mezőn a szülők gondatlansága következtében összeégett.

— **Az erdődi** esp. ker. tanítói kör folyó évi rendes közgyűlését október hó 16-án tartotta meg Sándorfaluban. A közgyűlést megelőzőleg szent misét hallgattak, melyet Láng Ferenc sándorfalusi plebános tartott, mely után a tagok a róm. kath. iskolába volnultak. Müller Jakab szakaszi plebános, a távollévő esperes megbízásából megnyitá a gyűlést hatásos szavakban ecsetelve a tanító magasztos hivatását. Fájdalommal tudatja ezután Lucz Istvánnak, madarászi róm. kath. kántor-tanítónak elhunytát. Jelenti, hogy az egyesületnek egyik kiváló tagja, Jeromos Gáspár tóketerebesi róm. kath. kántortanító 40 évi tanítói működése után nyugalomba ment. Olvastatott az 1892. évi őszi közgyűlés jegyzőkönyve. **Hinterleitner** Ágoston n.-majtényi tanító „Megállhat-e az állam erkölcs nélkül” czímen értekezést olvasott fel, melyet a közgyűlés feszült figyelemmel hallgatott s köszönettel fogadott. **Kölcei** Rudolf nagyszokondi tanító sikerült előadásban ismertette e földet, melynek behatóbb meg-

birálása után a gyűlés az előadónak köszönetet mondott. **Láng Pál** n.-majtényi tanító felhívja közgyűlés figyelmét azon miniszteri rendeletre, mely a kántor-tanítók javadalmainak újbóli összeírását rendeli el a nyugdíjra vonatkozólag. Közgyűlés ebben nem akart határozni, bevárja az egyházmegyei hatóság intézkedését. Közgyűlés után barátságos ebéd volt **Tempfli** Antal sándorfalusi tanító házában. A kedélyesen elköltött és izletes ebéd a toasztok sem hiányoztak. **Kölcei** Rudolf, **Betuker Pál** Jeromos Gáspár nyugalmazott tanítót éltette. **Jeromos Gáspár** meghatva mondott köszönetet válaszában.

L. P.

Helyi hírek.

— **Tisztelettel kérjük** lapunk azon vidéki megrendelőit, kik még a múlt évről hátralékban maradtak, szíveskedjenek azt beküldeni.

A „Heti Szemle” kiadóhivatala.

— **Püspök urunk** ömeltósága hivatalos ügyben dr. Keszler Ferencz praelatus kíséretében f. hó 4-én Budapestre utazott, honnan, e hét végén érkezik haza.

— **Főpapi jótékonyág.** Meszlényi Gyula m. püspök a surányi (Bereg m.) iskolában beszerzendő kályhákra sajátjából 50 frtot adott.

— **Minden szentek napját** a szentek tiszteletére azért rendelé az egyház, hogy midőn bennük, vagyis emlékezetök tiszteletében s érdemeik magasztalásában Istent dicsőítjük, ezzel egyuttal az ő szent életük követésére gyuladjunk, erényeiket hiven követve. — Ők is oly természetűek voltak mint mi, csak hogy a jóra hajlandóbbak, velünk közös gyarlóságuknál fogva a bünt ismerték ugyan, de kerülték, vagy megbánták. Példájuk arra mutat, hogy a ker. élet utja, ha göröngyös is, de nem járhatatlan. A szentséget mi is azon uton érthetjük el, melyen ők azt elérték; a pályabért mi is azon küzdelem és önmegtágadás által nyerhetjük el, mely által ők azt elnyerték. — **Mindenszentek napján** a székesegyházban **Novák Antal** celebrálta az ünnepélyes szent misét. A szent beszédet **Sarmaságh Géza**, gimn. tanár mondotta, szónoki hévvel fejtegetvén azon tételt, mely szerint a szentek az ember három nagy ellenségét u. m. a tévelyt, a kevélységet és az élvezet-vágyat, — az igazság, az alázatosság és az önmegtágadás erénye által győzték le az Ur Jézus nevében.

— **Halottak estéjén** a keresztény szeretet megemlékezik az elhunytakról, vigasztalást nyújtva imáival önekik azon reményben, hogy midőn mi is lefizetjük halandóságunk adóját, mi sem leszünk a siron tul a munkás ker. szeretet imáiból kifelejtve. — Az esti ájtatosságot **Novák Antal** nagyprépost, az alkalmi sz. beszédet **Jandrisics** János apát-blébános tartotta a templomot zsuffolóság megtöltött közönség előtt. Másnap halottak napján, a gyászmisét püspök urunk ömeltósága celebrálta, este a kivilágított temetőben **Tóth József** mondott sz. beszédet.

— **Szent Imre hercegnek**, a helybeli kir. kath. főgimnazium védőszentjének ünnepét ez idén is kegyelettel ünnepelte meg nov. 5-én a gimn. ifuság és tanári kar. A

szent mise előtt, melyet a gimn. kápolnában **Novák Antal** nagyprépost celebrált teljes segédlettel, **Bodnár Gáspár** intézett buzdító sz. beszédet az ifusághoz. Az ájtatosságot emelte az ifuság éneke **Radlinszky József** tanár vezetése alatt. — Az egyházi szertartás után a tanári kar **Dr. Reiser György** hittanár házához fényes villás reggelire volt hivatalos.

— **Folyó** hó 1-én a helybeli **Ferencz József** laktanya udvarán nevezetes katonai ünnepség folyt le, e napon tettek ugyanis ünnepélyes esküt az október hó 1-én bevonult ujonczok. A laktanya udvarának déli oldalán zöld lombos sátor díszlett melyben a tábori oltár emelkedett, a sátor előtt, félkörben székek voltak elhelyezve a közönség számára, szemben az oltárral a kivonult csapatok állottak fel az ujonczok teljes díszben a többiek tábori sapkában **Zydló** kapitány parancsnoksága alatt, vezénylő tisztül **Farkas Sándor** hadnagy fungált, míg a spartiert **Mayer** hadnagy kommandirozta. — 10 óra előtt pár percczel oltárhoz lépett **Jandrisics** János apát-plebános s csendes misét celebrált, mise alatt harmonium kíséret mellett **Méder Mihály** vezetése alatt a **Máriaegylet** énekelt négyesben. A tiszték díszben a sátor két oldalán hallgatták a sz. misét. — Mise után a celebrans apát fényes beszédet intézett a katonákhoz az eskü szentségéről, a haza szeretetéről s a katonai erényekről. A remek beszéd után **Hozás** János főgymn. gör. k. hittanár román nyelven szólott lelkesen. Az esküformát a magyaroknak **Vozáry** kapitány, az oláhoknak **Popeskul** százados olvasta elő. — Az ünnepélyt esekély számu közönség nézte végig. Reméljük, hogy a jó példát a honvédség is követni fogja.

— **Hymen.** Özv. **Wallon** Henrikné családjában két eljegyzés öröme járult a családi boldogság emeléséhez. Kedves leányát **Lujzát** e napokban jegyezte el **Dr. Sefesik** Alajos m.-szigeti közkedvelt gyakorló orvos; **Wallon** Lajos pedig városunk egyik legregibb és legszolidabb kereskedésének előnyösen ismert főnöke, városi bizottsági tag jegyet váltott **Czauner** Mariskával, **Varga** Lajos máramaros-szigeti adópénztárnok kedves gyámleányával.

— **Gyászhir.** **Tóth Sándor**, a szatmári róm. kath. népiskola nyugalmazott igazgató-tanítója, 1848/9. honvédhadnagy folyó évi November 3-án reggeli 5 órakor életének 70-ik, boldog házasságának 32-ik évében hosszas, kinos szenvedés és a haldoklók szentségeinek fölvétele után jobb létre szenderült. Földi részei November 4-én d. u. 2 órakor tétettek a róm. kath. egyház szertartásai szerint a **Batthányi-utca** 1. sz. a gyászháztól a hidontuli temetőben örök nyugalomra. — A sirnál **Jandrisics** János apát-plebános megható gyászbeszédet mondott.

— **Haller** Béla m. kir. esendőr alezredes Kassán f. hó 2-án életének 49-ik évében meghalt. A megboldogult 16 évig volt a hadi tengerészetnél alkalmazva; részt vett a lissai csatában, hol annyira kitüntette magát, hogy az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta elismerésül. A kitűnő tehetségű katona még többször nyert legfelsőbb elismerést, majd a kir. esendőrség szervezésekor mint sorhajó hadnagy átlépett a esendőrséghez, hogy itthon szolgáljon szeretett hazájának. Valódi hősi jellem volt nemesak a munka, a harc terén, de hosszan tartó súlyos betegségében is, melyet Isten akaratán való teljes megnyugvással, példás türelemmel viselt. Teme-

tése, melyre Török altábornagy is megjelent Budapestről, hogy a boldogultnak a végtiszteletet megadja, nagy részvét között ment végbe. Nyugodjék békében.

— **A valódi színművészet.** A színügyi bizottság és színészeink figyelmébe ismételtén ajánljuk az új évad elején: gondoskodjanak komolyan, hogy legyen a színművészet az, amire hivatva van: nemesítője az erkölcsi érzésnek és műizlésnek; mert csakis így lehet méltó a művészet nevére s a műveltebb közönség támogatására. A legtöbb darabot pár szó-kihagyással, avagy oda nem való kétértelmű rögtönzés elhagyásával minden művelt jó izlésű ember, vagy bár gyerek is meghallgathatna. Ellenben, ha a darabokban oly dolgokat adnak elő színészeink, minőket tisztességes társaságban nem mernének arczpirulás nélkül megkísérteni, nem lehet csodálkozni, ha a műveltebb közönség megundorodik s visszatartja magát a „művészet” nevét mélyen meggyalázó színelőadástól. — Figyelemmel fogjuk kísérni az előadásokat, és szavunkat hangoztatni fogjuk a morál és az igazi művészet érdekében.

— **Az új körkemence ügye** hosszas vadás után befejezést nyert, a mennyiben a belügyminiszter a körkemencére kiadott

telepengedélyt harmad fokulag is jóváhagyta. Most pedig a tanács az építkezésre is megadta az engedélyt, s így az építkezésnek mi sem áll utjában.

— **Hirdetmény.** A m. kir. debreczeni 2-ik honvéd huszárezred parancsnokságának október 24-én kelt értesítése folytán ezennel közhírré tétetik, hogy a m. kir. 2-ik honvéd huszárezred pótsorozó bizottsága folyó 1893. év november 18-ik napján Szatmáron közvetlen a tenyésztőktől pótlókat fog vásárolni. Szatmár, 1893. október 30. Kiss Gedeon főkapitány.

— **Hirdetmény.** Miután a folyó 1893. év utolsó negyed második havába léptünk, mindenki az 1883. évi 44. t. cz. 55. §-a értelmében felhivatik, miszerint úgy az állami, mint a községi adó és utadójának utolsó negyed-részét a múlt évi adókivetéshez arányitva folyó évi november 15-ig a városi pénztárba annál is inkább fizesse be, mivel ez időn túl a folyó évi adók után késedelmi kamat fog számíttatni és a hivatolt törvény 56. §-a szerint a végrehajtási eljárás fog alkalmaztatni. Együttal értesítetik a t. közönség, hogy úgy az állami, mint a községi adóhátralékokat, hegyi ut, laktanya-építetési költségeket, valamint az utadó, iparkamarai illeték, hadmentességi díj, jog- és bélyegilleték,

ipartanodai díj, illeték-egyenérték, vagy bármi néven nevezendő hátralékokat 8 nap alatt annál inkább fizesse be, mivel ez idő eltelté után a városi pénztár ezen követeléseit végrehajtás útján fogja behajtatni. Szatmárnémeti, 1893. november 1. Bőszörményi Károly, kir. tanácsos, polgármester.

Szerkesztői üzenetek.

Budapest. M. Megérkezett katonai pontossággal. Sorrendbe állítottuk.

Mező-Kaszony. M—cs. Köszönet. Kérjük máskorra is tartalmasan s mégis röviden. Ha esemély nem is, de érdekes eset előadhatja magát a világ bármely tájékán.

St. F. F. „Tünik az élet, mint a pelyhely, melyet a szélnek szárnya emel.”

P. P: Azok az emberek következetesen következtelenek.

Fuvarosnak. A técsői lóversenyről már elkésett — a lova.

Nagy-Majtény. L. P. Mező-Petri E. I. A téjfölt vettük le s használtuk fel — köszönettel.

REIZER JÁNOS

könyv és papirkereskedése

Szatmáron. Deák-tér 12 szám alatt.

A JÁRÓ
COGNAC
Részvény-Társaság
BUDAPESTI CÉG
KORONA-COGNAC

gyártmányai **orvosi czélokra** használatnak és a következő egyetemi tanár urak által ajánlatnak: 999/B.

Angyán, Kétli, Kézmárczky, Korányi, Kovács, Müller, Réczey, Stiller és Tauffer.

Főraktár Szatmáron: **Zommer Károlynál**; Kapható továbbá: **Győri József, Löbl Jakab, Morgenthal Mihály, Ruprecht József, Szentpétery Géza, Toldi István és Wallon Henrik fiánál.**

A közeledő iskolaidény alkalmából van szerencsém széles iskolai körben elterjedt és általánosan ismert saját

ISKOLAKÖNYV KIADVÁNYAIMAT

bevezetés czéljából a t. tanító urak jóakaratu figyelmébe ajánlani, — u. m.:

Derharbe-Tóthfalussy Káté I. II. III. r. á —.50
Egy tanítónő, magyar nyelvtan —.10
Erdélyi, Szatmár megye földrajza —.30
Bodnár G., kis miniszter —.04

melyekből mutatványpéldányt kívánatra készséggel küldök. — Ez alkalommal szíves tudomásukra adom, hogy az összes hazai iskolákban használt

tankönyvek

valamint mindennemű iskolai **felszerelések** és **eszközök** dusan felszerelt raktáromban **jutányos áron** megszerezhetők. Előjáróságok és tanítók tisztelet-példányokban részesülnek és mindent bérmentve saját költségen küldök. Különös figyelembe ajánlom a most megjelent, a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter által elrendelt „**Szatmármegeye**” iskolai nagy fali térképe.

Végül még a most 2 kötetben megjelent

„ATHENAEUM KÉZI LEXICON”-át

bekötve 16 frtért, 1 frtos havi részlet fizetésre ajánlom, melyre nézve szíves megrendelését várva, maradtam

Szatmár, 1893. július hó.

14—

kiváló tisztelettel

LÖVY MIKSA

könyv- és papirkereskedése.

Idénytől visszamaradt szövetek leszállított árai mellett.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani

női és férfi divat üzletem,

a mely az őszi idényre már teljesen föl van szerelve finom és izléses **női és férfi ruha szövetekkel** és az ahhoz szükséges **bélések és díszekkel**.

Bevezettem ez alkalommal üzletembe **női- és leányka felöltöket, gallérokat, esőköpenyt, női bundákat és muffokat** nagyválasztékban hoztam, a mely ezikkekéből, miután azok divatüzletemben teljesen beleillenek, állandó raktárt fogok tartani.

Szerződöttem üzletem részére egy elsőrendű női- és férfi szabászt s műhelyemben a legjobb munka erőik vannak alkalmazva, ennél fogva ma már **képes vagyok** úgy a női ruhák és felöltők, valamint a férfi ruhák elkészítésénél a **legmagasabb igényeknek is megfelelni**.

Női kelengyékhez szükséges kész **fehérneműk, vászon, abrosznemű, harisnyák, függönyök, ágytakarók, posztókendők és szőnyegek** a legjutányosabb szabott árai mellett nagyválasztékban kaphatók.

A midőn ezen nagy áldozatokkal berendezett női és férfi ruha vállalatomat megkezdtem, azon ezél lebegett előttem, hogy az igen t. nagyérdemű közönség ne legyen kénytelen ruha szükségleteit a fővárosból beszerezni s hogy ezen vállalatomat fejleszteni képes lehessen, becses pártfogásukat kérve, maradtam

tisztelettel

Lengyel Imre.

32—

MELOCCO TESTVEREK

müccement kőgyárosok, Budapest, IV. Hatvani-u. 19.

Különlegességek: Járdák, csatornázások, burkolások, cementlapok stb. stb. készítése sűrített cementbetonból saját rendszerünk szerint.

Miután Szatmár sz. kir. város területén a gyalogjárókat készítjük, ajánljuk ezögünket a

czementbeton

iparba vágó munkálatok fogantatására.

Nevezetesen:

Mezőgazdasági ipartelepek, gyárak, továbbá templomok, iskolák, bolti helyiségek, magtárak, folyosók, konyhák, fürdők, kapubejárók, istállók stb. burkolására.

Csatornák, vízmedenczék, peczegődrök, jászlak készítésére. Nedves pinczék s egyéb helyiségek, valamint falazatok szárazzá tételére.

Nedves helyiségek szárazzá tételére az aszfalt burkolat semmi képen sem felel meg; **bebizonyult, hogy az aszfalt burkolat helyébe rövid idő múlva cementbeton burkolatot kellett alkalmazni.** Erről bárki meggyőződést szerezhet magának — egybek közt — a városi gazdasági majorépületben, vagy Heinrich Viktor ur házában.

Helyiségek tisztántartására sem alkalmas az aszfalt burkolat; szakférfi nem is ajánlhatná templomok, iskolák, folyosók, termek és hasonló helyiségeknek aszfalttal való kiburkolását.

A n. é. közönséget megkérjük megrendeléseit szakmánkba vágó munkálatokra, vagy közvetlenül **Budapest, IV. Hatvani-utca 19.**, vagy szatmári képviselőnk **Wallon Henrik fia** ezöghez átszarmaztatni.

9—

Tisztelettel

MELOCCO TESTVEREK.

Feltűnést keltő olcsó árai!

Nagy versenyeladás!

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint az első házaknál eszközölt nagyobb bevásárlásaink azon kedvező helyzetbe juttattak, hogy a legjobb minőségű áruinkat **minden versenyt kizáró olcsó árain** juttathatjuk igen tisztelt vevőink birtokába. — **A beállott őszi és téli idényre a bel- és külföldi férfi és női ruhaszövetekből nagy raktárt tartunk** s úgy férfi- mint női ruháknak a legizlésesebb, legdivatosabb elkészítését **felelőségünkre** a legjutányosabb árai mellett elvállaljuk. Dusan vagyunk felszerelve mindennemű férfi- és női legújabb divatezikkel, toiletté szerekkel és ajándéknak kiválóan alkalmas tárgyakkal. — Szőnyegek, pokróczok, utazó plaidek; mindennemű vászon áruk; kezdett munkák és hozzávalók; ingek, ingmellek, gallér, kézelő, a **legújabb divatu nyakkendők**; kötött és szövött áruk Dr. Jaeger és Kneipp plébános systemái szerint; esőernyők, sétabotok és rövidáruk stb. stb. a **legnagyobb választékban mind bámulatol olcsó árain.** — **Nagyobb bevásárlásoknál megfelelő kedvezményt, készpénzfizetéseknel cassascontot adunk.** Postai megbízásokat azonnal és a legpontosabb kivitelben teljesítjük.

Megköszönve igen tisztelt üzletbarátainknak üzletünk iránt tanúsított támogatását, nagybecsű pártfogásukat a jövőre is kérve, magunkat bizalmukba ajánlván

tisztelettel

Tyuskay és Ringvald.

4

Meghatározott árai!

Pontos és szolid kiszolgálás!

Nagyobb bevásárlásoknál megfelelő kedvezmény!